

LA SITUACIÓ DE LA LLENGUA CATALANA EN L'EDUCACIÓ EN EL LLEURE I ELS ESPLAIS

Intervenció de Salvador Carrasco Calvo (patró de Fundesplai).

Jornada "El català, reptes i propostes". Pacte Nacional per la Llengua (13 de maig de 2022).

1. LA SITUACIÓ

Començaré fent TRES AFIRMACIONS DE CARÀCTER GENÈRIC però cabdals per nosaltres:

- **la qüestió principal** a debatre avui és de *naturalesa pedagògica*, de model competencial lingüístic, no de percentatges curriculars;
- Les **dificultats del pacte sobre la llengua**: Som a les antípodes de la voluntat política que va fer possible l'acord en la redacció dels articles 3 i 27 de la Constitució Espanyola. A més, en l'actual situació és impensable que es pugui aconseguir el consens que va tenir la Llei d'Educació de Catalunya, del 10 de juliol de l'any 2009 (LEC). Avui predomina el dissens, la confrontació i la bronca permanent.
- Els atacs frontals al model educatiu propi i a la singular regulació de l'educació establerta i vigent a Catalunya, obliguen *a tots a vindicar l'educació catalana*, en general i l'escola en particular, **com una prioritat cultural clau**.

Vindicar l'educació catalana és voler una escola catalana en llengua i continguts; integrada i oberta a tothom; una escola de qualitat; que compti amb el valor educatiu i socialitzador del lleure i promogui el dret de tots els alumnes a accedir-hi en condicions d'igualtat.

Segueix essent necessària **la defensa la llengua catalana i la promoció del seu ús** en l'educació, si volem una Catalunya que sigui un *sol poble, una societat plural, rica en la seva diversitat, respectuosa i inclusiva*.

Tanmateix, **el marc legal vigent, consensuat en la Llei de Normalització Lingüística (1983) i a la LEC (2009), s'ha vist desbordat amb el pas del anys**, per la creixent complexitat dels problemes. Les coses no s'han fet, o no s'han pogut fer, com hauria estat desitjable i possible en un context menys controvertit i menys enverinat pel partidisme.

EN EL MÓN DEL LLEURE EDUCATIU I DELS ESPLAIS, recordem com fa dècades que als esplais, en les activitats del temps educatiu del migdia i les extraescolars, **venim fent ús preferent del català quotidianament, contribuint, així, a la socialització en català de molts infants, joves i famílies en llocs on el català és llengua minoritària**. No podem abandonar l'ús educatiu del català en entorns poc catalanitzats, en tants i tants barris en els quals l'hegemonia lingüística és, aclaparadorament, de la llengua castellana, per *raons històriques, demogràfiques i socials*, de tots ben conegudes.

Eren finals dels '60 i mitjans dels '70, quan s'organitzaven les primeres colònies i campaments d'estiu i es constituïen nuclis de centres d'esplai els caps de setmana a la perifèria de molts pobles i ciutats. Erem i som conscients del *significat social de la llengua i la cultura catalana*. L'experiència d'aquells anys ens va ensenyar que la llengua és un element essencial per a la construcció de la vida personal i també un senyal d'identificació col·lectiva.

2. ELS REPTES PEL QUE FA A L'US DEL CATALÀ EN EL LLEURE

- 2.1. **Tenir clar el punt de partida**: la situació real i els usos lingüístics concrets, molt diferents segons els territoris, les comarques i inclús els centres de què es tracti.

2.2. **Enfocar bé tema central:** els *processos i aprenentatges lingüístics, personalitzats i contextualitzats*. Les característiques dels diferents territoris, el variat i diferent domini lingüístic en cada situació concreta i la personalització de l'educació son els **critèris** a tenir presents d'entrada, **tant en el treball de base com en la necessària adequació de la normativa i el règim lingüístic del sistema educatiu català a les realitats socials d'un nou temps**.

2.3. Entenem que l' **objectiu** a assolir no pot ser un altre que tots els infants i joves, sigui quin sigui el seu origen i la llengua materna que parlin, tinguin un nivell bàsic lingüístic igual, a la finalització de la seva infantesa. *Aquest és el gran repte* .

3. LES PROPOSTES.

3.1. Per a nosaltres les **actuacions prioritàries** a emprendre són **la formació específica** dels agents educatius que hi intervenen en el lleure, **la creació de noves eines digitals** i la seva eficient difusió i **la disponibilitat de recursos a peu d' esplai i centres juvenils**.

3.2. Compartir recursos, eines i formació és un repte que demana una **nova manera de treball en el Sector**, massa atomitzat i mancat de sinèrgies entre els seus agents, i suggereix, a més a més, la necessitat **d'unes renovades relacions amb l'Administració**.

3.3. Entenem que, en el nostre cas, **la tasca passa per la promoció de l'oralitat i la realització d'activitats en grups en català**, en el dia a dia dels esplais, a peu de menjadors escolars o en les activitats de Colònies i Casals i educació ambiental. Hem de prestigiar el català i fer atractiva la llengua catalana com a llengua de promoció social. Volem per a tots els infants i joves, sigui quin sigui el seu origen o la llengua familiar que tinguin, un nivell bàsic lingüístic igual, encara que vinguin d' àmbits socials diferents.